

A Bakony varázsa

Írta: Rózenberszki Réka (11. R)

Iskolánk magyar fakultációjának keretein belül egy hónapban egyszer megyénk irodalmi hagyományaival ismerkedhetünk meg. Első alkalommal Sebő József tanár úr előadásán túl Rábai Zsanett felolvasásai mutatták be ezt az egykor vadregényes tájat, a Bakonyt, illetve ennek irodalma hagyományait.

Szent István korában a pogányok egy része erdőkbe menekült a keresztény vallás elől. Az akkor még jóval nagyobb kiterjedésű Bakonyban elszórtan pogány áldozati helyeket állítottak. Később ezek helyén alapítottak egyházakat a keresztények. Ilyen például Zirc és Bakonybél. Itt éltek a bakonyi remeték vagy későbbi nevükön a bakonyi betyárok, akik a társadalomból kivonulva a természetbe húzódtak vissza. Ettől fogva lett a Bakony a szabadság jelképe.

Az akkor itt élő átlagember féltette az életét, és inkább messze elkerülte a sűrű erdőket, hiszen rettegett attól, hogy a lombok között vérszomjas, pénzéhes betyárok rejtőznek. Köztük is a két leghíresebb Sobri Jóska és Savanyú Jóska volt, akiknek híre 1849-ben feltartóztatta az osztrák sereget, mert a betyárok miatt nem mertek átkelni a Bakonyon. Ám a betyárokat jóval korábban felakasztották a Látó-hegyen, ahol a mai Cholnoky lakótelep található Veszprémben. Akkoriban a szülők azzal riogatták csemetéiket, hogy megüthetik a bokájukat. Ennek a ma is létező szólásnak egyszerű magyarázata van: a felakasztott betyár bokája, ahogy a kötélén függött, néha összecsapódott.

A későbbi időkben az emberek félelmét felváltotta a kíváncsiság. Sok költőt vonzott a Bakony misztikus világa és a betyárok elrettentő alakja. Ady Endre vad, akaratos embereknek tartotta e táj szülőiteit, míg Cholnoky Viktor, a magyar szecesszió kiemelkedő alakja áhítattal írt erről a híres hegységről. Az első magyar színház alapítójának, Balogh Istvánnak híres színdarabjai közé tartozott a Sobri Jóska. Ettől kezdve Európában is teret hódított magának a betyárokról fennmaradt kép. Amikor Rómer Flóris 1860-ban tudományos szemszögből vizsgálta a Bakonyt, nem talált se Sobri Jóskát, se Savanyú Jóskát, de még betyárokat sem. Hírnevük miatt azonban kialakult a betyárromantika, amely fenntartotta a mítoszokat.

Joggal állíthatjuk, hogy az olyan neves költőink, íróink, mint Eötvös Károly, Krúdy Gyula, Petőfi Sándor, Hamvas Béla vagy akár Toldi Ferenc valamennyien a Bakony bűvöletébe estek. Az általuk fennmaradt művek varázsa áthatja a jelenkor emberét. Miattuk reménykedünk abban, hogy talán még élnek a sötét, buja bakonyi erdőkben azok a titokzatos betyárok.